

Ludvíkovský, Jaroslav: ANTIKA, ČECHY A EVROPSKÁ TRADICE. K vydání připravila, poznámky, vysvětlivky pořídila a úvodní studii napsala J. Nechutová. Brno : Filozofická fakulta Masarykovy univerzity, 2002. 169 s.

Ako 339. zväzok Spisov Filozofickej fakulty brnianskej Masarykovej univerzity vyšiel výber z diela univ. profesora Jaroslava Ludvíkovského (1895 – 1984). Editorka prof. Jana Nechutová, ktorá vyšla z Ludvíkovského medievistickej filologickej školy, prezentuje túto vynikajúcu osobnosť klasickej filológie dvojakým spôsobom: v portrétových štúdiách a reprodukovaním Ludvíkovského prác, ktoré sa dajú charakterizovať ako profilové.

Biografická štúdia editorky (s. 9 – 29) je nielen zdrojom informácií o životnej dráhe vynikajúceho jednotlivca, ale takisto cenným príspevkom k dejinám českej i slovenskej klasickej filológie. Slovenskej preto, lebo J. Ludvíkovský pôsobil od 10. 9. 1928 do 1. 7. 1934 ako mimoriadny profesor, od tohto dátumu do 31. 12. 1938 ako riadny profesor pre klasickú filológiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Tu sa striedal s prof. Antonínom Kolářom vo vedení seminára, resp. proseminára a r. 1937/38 bol dekanom fakulty. To, že dňa 31. 12. 1938, čiže vo svojom proděkanskom akademickom roku odišiel z Bratislavy do Brna, si vynútila vtedajšia slovenská vládna moc. Jeho pôsobenie na brnianskej univerzite prekazilo zavretie českých vysokých škôl nemeckou okupačnou mocou v novembri 1939. Do Bratislavy sa vrátil po oslobodení r. 1945 už iba ako externý profesor, ale až do smrti udržiaval živé kontakty s prof. Miloslavom Okálom, ktorý si Ludvíkovského vysoko

vážil a z vtedajších českých filológov mal k nemu nepochybne najsrdečnejšie vzťahy.

Nemalá časť Ludvíkovského diela vznikala teda na Slovensku a v kontakte so slovenskou kultúrou, ktorú vnímal ako súčasť spoločnej československej kultúry. Sem patria najmä jeho práce o Komenskom, Tranovskom a Kollárovi, ale aj edícia prameňov k dejinám Veľkej Moravy, komentáre k Ciceronovi (učebná pomôcka pre gymnáziá), recenzie Vantuchovej monografie *Homér a homérsky svet* i Okálovho prekladu Homéra. V Okálovom zaujatí pre filozofa Epikura možno takisto vidieť inšpiráciu Ludvíkovského, kultivovaného epikurovca par excellence. Okrem toho celý rad jeho prác ponúka cenné zistenia a metodologické podnety aj pre naše súčasné bádanie.

Za imponantným číslom 305 publikovaných prác (+ 3 rukopisné v pozostalosti) sa skrýva enormná erudícia spojená s elokvenciou, ktorá podľa Horatiovej charakteristiky vie spojiť osožné s lahodným. Ak treba aspoň v hrubých kontúrach načrtnúť mnohorozmerné Ludvíkovského filologické monumentum, azda sa dá hovoriť o línii Epikuros – grécky dobrodružný román – Cicero – česko-latinská stredoveká literatúra – novovek založený na klasickej vzdelanosti. Pravda, ide o chronológiu tém, nie prác. O tom presvedčí čitateľa súpis diela (s. 39 – 68), ktorý precízne – vrátane registrov a prác o autorovi – zostavila A. Bujnochová.

Z Ludvíkovského prác vybrala editorka tieto: *Antika, Čechy, (parlament) a evropská tradice* (s. 71 – 76), článok v periodiku *Přítomnost*, r. 1924; *Epikuros* (s. 77 – 81), doslov k prekladu, r. 1929; *Čapkův román pro služky* (s. 82 – 91), esej v časopise *Věda a život*

r. 1940; *Český klasicismus obrozenecký a tradice národního humanismu* (s. 92 – 97), úvaha v zborníku venovanom literárnemu historikovi Arne Novákovi, r. 1940; *Komenský a Balbín* (s. 98 – 104), esej v časopise Věda a život, r. 1945; *Několik ohlasů vergiliovské legendy v starší české literatuře* (s. 105 – 125), štúdia v zborníku Pio vati zasvätenom dvojtisícročiu rímskeho klasika, r. 1930, o dva roky neskôr publikovaná v talianskej mutácii v turínskych Studi medievali; *Třanovský a humanismus* (s. 126 – 133), kapitola zo štúdie v zborníku Bratislava 10, r. 1936; *Nově zjištěný rukopis legendy Crescente fide a jeho význam pro datování Kristiána* (s. 134 – 146), štúdia o autorstve a chronológii legendy s edíciou textu v Listoch filologických, r. 1958; *Bongiovanni z Messiny, autor Quadripartitu* (s. 147 – 150), rozprava o autorstve stredovekej zbierky bájok v zborníku Strahovská knihovna 5 – 6, r. 1971; *Latinské písemnictví v dějinách české literatury* (s. 151 – 160), zásadné vystúpenie na medievalistickej konferencii r. 1963; *Karel IV., Legenda o sv. Václavu* (s. 161 – 167), bibliofilský preklad s doslovom, r. 1971; *Třeštšský humanista* (s. 168 – 169), prednáška o Šimonovi Partlíčkovi zo Špicberka publikovaná z pozostalosti. Čitateľ bude iste kvitovať aj to, že texty boli ponechané v pôvodnom znení až na úpravy vynútené zmenou ortografickej normy; môžeme teda vychutnávať nanajvýš aktuálne myšlienky podané čarovným, mierne archaickým štýlom.

Z tejto širokej palety predsa len azda naj-reprezentatívnejšími sú dve diela: kniha *Řecký román dobrodružný. Studie o jeho podstatě a vzniku*, z r. 1925 (D. Bartoňková venuje hodnotám a kontextu diela zasvätenú kapitolu v úvodnej časti, s. 31 – 34) a monografia *Dobrovského klasická humanita. Studie o latinských vlivěch na počátky našeho obrození*, ktorá vyšla v sérii Spisov FF UK v Bratislave r. 1933 (aj jej sa venuje osobitná kapitola v úvode časti, s. 35 – 38). V každom prípade bol Ludvíkovský osobnosťou, ktorá vedela

nájsť harmóniu medzi oboma vektormi európskeho duchovného života – antikou a kresťanstvom. Akiste sa môžeme stotožniť s hodnotením J. Nechutovej, podľa ktorej životné dielo Ludvíkovského, zakladateľskej osobnosti českej a slovenskej filologickej medievalistiky, je „výrečným dokladom významu, aký mala a dosiaľ“ môže mať a má klasická filológia pre výklad a rozvoj národnej kultúry“ (s. 8).

Daniel Škoviera

Švantner, František: INTEGRÁLNÝ DENNÍK. Pezinok : Formát 2001. 183 s.

Spisovateľ František Švantner, ktorý zomrel v roku 1950 ako 38-ročný, stihol vytvoriť nielen bohaté a hodnotné literárne dielo, ale zanechal po sebe aj obsažné poznámky a denníkové zápisky. Pani Mária Švantnerová manželove súkromné texty z rokov 1947 – 1950 zosumarizovala, prepísala a už dávnejšie sprístupnila vybranému okruhu ľudí, ktorí sa zaoberali spisovateľovým dielom. Dobovo prijateľná časť zo zápisníkov bola publikovaná v prvom zväzku *Vybraných spisov Františka Švantnera* (1976), ktoré edične pripravil Ján Medveď. Konečne po polstoročí vyšli spisovateľove zápisníky aj knižne, za čo patrí vďaka Pavlovi Števečkovi, ktorý napísal do knižky vysvetľujúci epilóg. O vydanie Švantnerových zošitov sa zasadzoval ešte Ján Števeček, a jemu patrí aj slovo na úvod v „integrálnom denníku“ jeho obľúbeného autora a spolurodáka.

Švantnerove *Zápisky*, ktoré spracovala Mária Švantnerová, som od nej dostala takmer pred dvadsiatimi rokmi. Porovnanie pôvodného prepisu s knižnou podobou Švantnerovho tzv. integrálneho denníka ukázalo, že knižné vydanie kopíruje texty zo siedmich zošitov, vynechávajúc len pár súkromno-rodinných glos. Ale na škodu veci sa nepublikujú autorove poznámky na stránkach kníh, ktoré pani